

نرم اما مقاوم

کنترل افکار عمومی، لازمه موفقیت در مذاکرات

ارزیابی مذاکرات هسته‌ای وین و بررسی سناریوهای مذاکره مستقیم با آمریکا

در چهاردهمین نشست از سلسله نشست‌های تخصصی تقابل تمدنی ایران و آمریکا با محوریت «ارزیابی مذاکرات هسته‌ای وین و بررسی سناریوهای مذاکره مستقیم با آمریکا»، اساتید و کارشناسان مسائل آمریکا و بین‌الملل به ارائه مطالب خود پرداختند. در ابتدای این نشست دکتر محمد کاظمی تحلیلگر مسائل بین‌الملل به بررسی ساختار تحریم‌ها پرداخت و گفت: ماهیت و ساختار تحریم در ذات خود به گونه‌ای است که اثرگذاری آن یک روند نوسانی و سینوسی دارد؛ یعنی امکان ندارد که اثرش همیشه در اوج باشد بلکه با فراز و فرود همراه است. به طور مثال دونالد ترامپ تلاش کرد که با به اوج رساندن تحریم، فروش نفت ایران را به میزان کم (حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز) برساند ولی ایران علی‌رغم این تصمیم و اقدام آمریکا، در شرایط فعلی مجدد به فروش بیشتر (حدود ۱ میلیون بشکه در روز) دست یافته است. اگرچه آمریکا نمی‌خواهد هرگز ابزار فشار تحریم را از دست دهد و در حال بازمهندسی آن است اما این خاصیت ذاتی تحریم (نوسانی و سینوسی) امید می‌دهد که با استمرار رویکرد

مقاومت و تلاش برای فعال‌تر کردن ظرفیت‌های داخلی، تحریم‌ها را عملاً می‌توان بی‌اثر کرد و بعد از یک دوره میان‌مدت، تحریم به ضد خود تبدیل می‌شود و کاملاً به ضرر تحریم‌کننده خواهد شد. در ادامه این نشست دکتر حسین آجورلو، مدیر بخش غرب آسیا و شمال آفریقا مؤسسه بین‌المللی ابرار معاصر، به ارائه مطالب خود پرداخت. وی در ابتدای سخنان خود با تأکید بر اهمیت دیپلماسی منطقه‌ای در مذاکرات هسته‌ای عنوان کرد: مذاکرات هسته‌ای ایران به طور اتفاقی یا برنامه‌ریزی شده، با مسائل و مشکلات منطقه ارتباط پیدا کرده است. علی‌رغم بروز چالش‌های متعدد برای آمریکا در منطقه، همچنان اهمیت خود را، از برای قراردادهای با اعراب و نیز حفظ هویت و امنیت رژیم صهیونیستی دارد. برخی کشورهای منطقه که با ایران دچار عدم رابطه و یا رابطه بد هستند، از آمریکا درخواست و حمایت دارند تا یک توافق هسته‌ای مناسب با ایران در مذاکرات حاصل شود، یعنی توافقی با این شرایط: رژیم کنترلی قوی با ویژگی: ابزارهای نظارتی کارآمد برای جلوگیری از تحرک ایران و نیز رفتن به

سمت سلاح هسته‌ای، دارای زمان بلندمدت (نه کوتاه و مقطعی)، مستند به پیوست حقوقی جدی (برای قرار گرفتن ایران در زیرماده ۷ در صورت تخطی از توافق)، عدم ابهام، فراگیری کشورهای طرف مذاکره برای توافق به منظور افزایش ضمانت و پشتوانه آن، دخیل شدن کشورهای منطقه در مذاکره، برای رفع ترس خود و عدم احتمال وجه المصلحه قرار گرفتن، توافق قابل تسری به پرونده موشکی و منطقه‌ای ایران (مبنای قرار گرفتن توافق هسته‌ای برای ورود و دستیابی به توافق برای محدود کردن برد موشک‌های ایران، ایجاد مانع برای ایران به عنوان بازیگر اصلی منطقه، عدم آزادسازی پول‌های بلوکه شده ایران و جلوگیری از هزینه کردن آن توسط ایران برای رفع مسائل و مشکلات منطقه و ... عدم لغو تحریم‌های تسلیحاتی ایران، تسریع در روند موازنه‌سازی منطقه حضور آمریکا در منطقه، ولو کم‌رنگ (به خاطر ایفای نقش برادر بزرگتر در منطقه و حفظ نظم و ثبات آن) صرف نظر از خواسته‌های کشورهای منطقه در زمینه مذاکرات هسته‌ای ایران، باید توجه داشت که همانطور

که خود برجام، تأثیر اساسی بر سیستم و ساختار منطقه نداشت توافق احتمالی احیای برجام نیز چنین خواهد بود ولی در هر حال، در صورت حصول چنین توافقی، چند اتفاق محتمل است: افزایش رویکرد سیاسی در منطقه و کاهش رویکردهای نظامی، فشار آمریکا به کشورهای منطقه برای کاهش تنش با ایران، فعال شدن برخی کمپین‌های دیپلماتیک در منطقه برای اعمال برنامه‌های خودشان در ایران به طرق دیگر (مانند پیمان ابراهیم میان اسرائیل و امارات متحده عربی) و ... همچنین در صورت عدم حصول توافق، پیش‌بینی می‌شود

که شاهد برخی اقدامات در منطقه مانند احیای دوباره فشاره حداکثری از جانب آمریکا و حمایت بیشتر کشورهای منطقه از آن، افزایش ناامنی در کشورهای حوزه مقاومت (افزایش تنش‌های نظامی در عراق و اعتراض‌های معیشتی در سوریه)، استمرار حضور نظامی آمریکا در منطقه و ... باشیم.

دکتر آجورلو در پایان سخنان خود بر کاهش اختلافات با کشورهای منطقه تأکید داشت و عنوان کرد: با توجه به تبیین فوق از وضعیت منطقه در حالت توافق یا عدم توافق، لازم است حتی الامکان و حتی المقدور، اختلافات با منطقه

خصوصاً کشورهای حوزه خلیج فارس، از طریق دیپلماسی کاهش یابد. در عین حال، بسیار ضروری است که درگیری و تنش با رژیم غاصب صهیونیستی به طور کنترل شده افزایش یابد. وقتی تصمیم نظام بر این قرار گرفته است که بعد از چندین سال سیاست مداخلات در مذاکرات دولت دوازدهم، سیاست دیپلماسی مقاومتی همراه با چاشنی دیپلماسی نمایش اقتدار اجرا شود

و در واقع شرایط تصاعد بحران برقرار است، ضرورت دارد که این سیاست، به طور کامل ولی تدریجی و حساب شده، عملیاتی و نشان داده شود مانند هشدار دادن و موضع گرفتن در مقابل امارات به خاطر برخی اقداماتش مانند گرفتن جزیره یمن و ورود شرکت های اسرائیلی در آن، تست موشک با برد بالای ۲ هزار کیلومتر و نیز آرایش تهاجمی

گرفتن محور مقاومت در منطقه به سمت اسرائیل.

در پایان این نشست **دکتر سید**

مصطفی خوش چشم،

تحلیلگر ارشد مسائل بین الملل، به بیان دیدگاه های خود پرداخت.

وی در ابتدای سخنان خود به روند

طی شده مذاکرات از آغاز تا پایان

اشاره کرد و گفت: با استقرار دولت

سیزدهم در مرداد ماه ۱۴۰۰ مذاکرات

هسته ای (احیاء برجام) که تا شش

دور توسط دولت قبل انجام شده

بود، مجدداً از ۸ آذر ماه ۱۴۰۰ با تیم

جدید مذاکره و مسئولیت «دکتر

علی باقری کنی» آغاز شد. پس از

حدود سه هفته مذاکره در این دور

هفتم و سپس یک وقفه کوتاه، دور

هشتم مذاکرات در دی ماه ۱۴۰۰ آغاز

و انجام شد و هم اکنون (بهمن ماه

۱۴۰۰) دور نهم مذاکرات در حال

برگزاری می باشد.

وی در خصوص راستی آزمایی در

این دور از مذاکرات عنوان کرد:

مذاکره درباره راستی آزمایی در

مذاکرات دولت دوازدهم، چنین

بحث شده بود که یک روز هم

برای آن کافی است و حتی ریاست

جمهوری سابق بیان کرد که انجام

یک تراکنش در خارج از کشور هم

تضمین هسته‌ای (عدم نابودی دستگاه‌های سانتریفوژ جدید و صرفاً مهر و موم کردن آن زیر نظر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی)؛

تضمین تجاری (تعیین زمان حدود ۴ تا ۶ سال برای ادامه فعالیت شرکت‌های تجاری با ایران بدون توجه به وجود برجام، تحریم مودی آن توسط آمریکا و ... و نیز تلاش برای شفاف کردن دستورالعمل تجویزی وزارت خزانه‌داری آمریکا برای موارد مجاز تجارت با ایران)؛ تضمین حقوقی (از طریق مکانیسم حقوقی در داخل اتحادیه اروپا و نیز عدم قبول نظر آمریکا مبنی بر ناتوانی در تغییر مصوبات کنگره و تلاش برای مجبور کردن آمریکا در برای امتیاز دادن به جمهوری خواهان و جلب نظر آنان)؛

تضمن سیاسی (امضای رئیس جمهور آمریکا و یا دبیرخانه شورای امنیت ملی).

اگرچه در زمینه تضامین نیز آمریکا و طرف مقابل مذاکره مجبور به برخی عقب‌نشینی‌ها شده‌اند، ولی همچنان نیاز است جدیت بیشتری برای قطعیت و افزایش اطمینان عملیاتی تضامین مورد نظر صورت گیرد.

اتکا، حداقل زمان مناسب مورد نیاز برای راستی‌آزمایی، حدود ۳ تا ۶ ماه تعیین شده است قطعاً نیازمند تلاش بیشتر در این زمینه می‌باشند.

دکتر خوش چشم پیرامون اخذ تضمین در این دوره از مذاکرات ضمن اشاره به ضعف دولت قبل در گرفتن تضمین از طرف آمریکایی افزود: در مذاکرات اخیر، تیم مذاکره ایرانی تلاش کرده است تا درباره اخذ تضمین‌های مختلف از طرف مقابل خصوصاً آمریکا گفتگو و رضایت ایجاد کند که عبارتند از:

کفایت می‌کند. طرف مقابل مذاکره هم در نهایت، یک روز طولانی برای راستی‌آزمایی را پذیرفت. بدیهی است که با توجه به تحریم‌های ایران در زمینه بنادر، بانک‌ها و ... عملاً امکان هم‌زمان عقد قراردادهای نفتی، بارگیری کشتی‌ها، بیمه شدن آن، فروش نفت و ... و نهایتاً بازگشت درآمدش به ایران در این زمان اندک (یک روز) وجود ندارد. در مذاکرات اخیر، تیم ایرانی تلاش کرده است که زمان یک روز برای راستی‌آزمایی را به زمان بیشتری (حدود ۱۰ روز) برساند ولی با توجه به اینکه در برخی محاسبات قابل

دکتر خوش چشم در ادامه سخنان خود به ارائه راهکارها و پیشنهادات در خصوص این دور از مذاکرات پرداخت و عنوان کرد: نگاه کلان به فرآیند مذاکرات به خوبی نشان می‌دهد که اگر چه آمریکا فعلاً در زبان و بیان حاضر شده است که در برخی زمینه‌های عقب‌نشینی کند ولی قطعاً به دنبال توافق مد نظر ایران نیست؛ بنابراین طرف مقابل مذاکره دائماً در حال حاشیه‌سازی و زیر فشار قرار دادن ایران با اقداماتی همچون ائتلاف وقت در مذاکرات (به بهانه تعطیلی شنبه و یکشنبه، تغییر رئیس هیئت آلمانی و انگلیسی و ...)، تعیین ضرب‌الأجل برای توافق و ... است. طرف مقابل مذاکره، به دنبال این است که هر چه زودتر اهرم فشار هسته‌ای ایران یعنی غنی‌سازی ۶۰ درصد را از طریق وعده آزادسازی پول‌های بلوکه شده خنثی کند ولی ایران باید با توجه به مقدار پول‌های بلوکه شده (حدود ۱۰ میلیون دلار در کشور عراق، ژاپن و کره جنوبی) و عدم احتمال بازگشت مستقیم آن در قالب پول (نه کالا) هوشمندی خود در این زمینه را حفظ نماید و این اهرم بسیار ارزشمند را به راحتی

و ارزانی نفروشد و معاوضه نکند. وی افزود: پول‌های بلوکه شده را نیز می‌توان از طریق تبادل زندانیان آزاد کرد؛ زیرا ارتباط مستقیمی به مذاکرات هسته‌ای ندارد و در گذشته نیز مرسوم بوده است؛ در نتیجه لازم است ایران هم‌زمان با تقویت و توسعه اهرم و ابزارهای فشار خود (مانند غنی‌سازی ۶۰ درصد، محور مقاومت، منطقه و قابلیت‌های موشکی) مذاکرات را با قدرت و مقاومت بصورت فعال و کنشگرانه (نه منفعلانه و رکودی) ادامه دهد تا هم زیر بار فشار چین و روسیه قرار نگیرد و هم با گذر زمان بتواند نقشه راه خود برای مقابله با تحریم را در نظر و عمل تکمیل نماید و به تدریج نوع ورود خود به صحنه مذاکره را تغییر دهد و از موضع قدرت بیشتری وارد شود، هر چند استمرار مذاکره با این شرایط بسیار سخت است و طرف مقابل مدعی است که تمام تلاش خود را برای گریز هسته‌ای ایران و نیز عدم توسعه این صنعت به کار برده است ولی ایران نه تنها به دانش غنی‌سازی ۶۰ درصد دست یافته است بلکه در عمل نیز همچنان مشغول به غنی‌سازی در این سطح می‌باشد.

نوع رفتار آمریکا و روسیه در پرونده‌های بین‌المللی خود یا در همین مذاکرات هسته‌ای ایران، قابل الگوبرداری در مقابله با خودشان است؛ یعنی همانطور که آمریکا و بعضاً روسیه مایل به دنباله‌دار کردن مذاکرات هستند (حل کردن یک پرونده یا نگه داشتن آن در حالت فریز و بلا تکلیف)، ایران باید از همین شگرد بر علیه خودشان استفاده نماید و مذاکرات را به طور فعال ادامه دهد و دچار فراز و نشیب نماید. **دکتر خوش چشم** در پایان، کنترل افکار عمومی را در کنار رویکرد مقاومت در مذاکرات را لازمه، موفقیت در دور جدید مذاکرات دانست و عنوان کرد: در کنار استمرار رویکرد مقاومت در مذاکرات لازم است بعد رسانه‌ای مذاکرات خصوصاً نسبت به فضای داخل کشور مدیریت شود تا طرف مقابل مذاکره نتواند با انتشار و تبلیغ اخبار و اطلاعات غیر صحیح، مدیریت مذاکرات و ابتکار عمل را از ایران بگیرد و نیز فضای عمومی و روانی جامعه نسبت به مذاکرات را دچار خدشه و آسیب کند. هر چند تیم مذاکره ایرانی، از طرف مقابل خواسته است که مذاکرات، جنبه

اعلام رسانه‌ای معافیت‌ها، یک پروژه بسیار پیچیده بود که طرف مقابل، نه تنها امتیازی به ایران نداد بلکه در واقع به دنبال امتیاز گرفتن برای خودش است. در نتیجه لازم است با مدیریت رسانه‌ای صحیح در زمینه مذاکرات، همه مسئولین و مردم با حفظ هوشیاری و اتحاد، قانون راهبردی مجلس را مبنا قرار دهند و تا زمانی که شروط نظام برای توافق محقق نشود، مذاکرات به صورت قوی ادامه یابد. در زمینه آزادسازی پول‌های بلوکه شده نیز نیازمند آگاهی بخشی و بصیرت مردم هستیم و رسانه‌ها در این زمینه باید از شرطی کردن اقتصاد (دلار، تورم و...) و گرم و سرد کردن بازار و جامعه پرهیز کنند.

چینی و روسی از ارسال سوخت به ایران و بازطراحی اراک، تغییر موضوع مذاکره از رفع تحریم‌های اقتصادی ایران به تکالیف هسته‌ای ایران یا همان اولویت بخشی به موضوعات هسته‌ای در مذاکرات وین، مطرح کردن آمریکا به عنوان اقدام‌کننده اول در عمل و قرار دادن ایران در موضع فشار افکار عمومی، برای پاسخگویی و پاسخ به این اقدام، نشان دادن حسن نیت آمریکا علی‌رغم حصول هیچ توافقی تاکنون، ارسال پالس مثبت دروغین به افکار عمومی داخل کشور ایران در برای بیش از حد مثبت‌نگاری مذاکرات و افزایش توقعات و انتظارات مردم برای موفق بودن مذاکره و امتیاز دادن به آمریکا؛ بنابراین این نوع

رسانه‌ای پیدا نکند و بروز و ظهور رسانه‌ای آن کنترل شود ولی در واقع، این درخواست شاید در داخل کشور ایران محقق شود ولی قطعاً طرف مقابل چنین نخواهد کرد؛ زیرا رسانه و جنگ نرم، یکی از ابزارهای قدرت اوست. به طور مثال می‌توان بازتاب رسانه‌ای معافیت‌های همکاری هسته‌ای و نیز آزادسازی پول‌های بلوکه شده در رسانه‌های طرف مقابل را رصد و تحلیل کرد.

در مورد اعلام معافیت‌های همکاری هسته‌ای که توسط برخی، به طور اشتباه و توسط برخی رسانه‌های غربی به طور عمد با عنوان معافیت‌های تحریمی اعلام شد، یک پروژه و سناریوی مذاکراتی و تبلیغاتی بسیار پیچیده با چندین هدف صورت گرفت. این معافیت که در واقع نوعی معافیت هسته‌ای مبنی بر تأمین سوخت بوشهر، اراک و تهران بود، در اثر مانور رسانه‌ای شدید و حرفه‌ای، موجبات فراهم شدن چند امتیاز برای طرف مقابل مذاکره را ایجاد کرد: عدم نیاز ایران به تولید سوخت توسط خودش (تمهید مقدمات انتقال سوخت و مواد غنی شده ایران به خارج از کشور در ذیل برجام)، سود شرکت‌های